

Oppstart av gruvedrift Bjørnevatn?

Sør-Varanger har mer enn 100 års erfaring med gruvedrift. Gruva har betydd arbeid for folk, men også samfunnsmessige utfordringer. Arbeidsfolk har måttet kjempe for sine rettigheter og lønn. Historien om gruvedrift har hatt sin pris for enkeltmennesker, men har også skapt en stolt fagforeningstradisjon, mest kjent gjennom Nordens Klippe.

Gruvedriften har vært en bærebjelke for samfunnsutviklingen i Sør-Varanger kommune. Etter at Stortinget i 1985 sa nei til avdekkingen av gråberg på «Østmalmen», gikk det mot en styrt avvikling av gruvedriften. I 1999 tok det slutt, og bedriften ble lagt ut for salg. I 2008 kom driften i gang med nye australske eiere. Mye kan sikkert sies om hvordan driften var fram til den endelige konkursen 18 november 2015. Faktum var at kravet i boet var på over NOK 4 milliarder. Dette sier noe om de økonomiske dimensjonene i det å drive gruvedrift.

I underkant av 10 driftsår med Sydvaranger Gruve betød stor aktivitet og positive ringvirkninger for kommunen. Å miste over 400 arbeidsplasser over natten er ikke uproblematisk. Det ble en vanskelig tid først og fremst for de som mistet jobben, men hele lokalsamfunnet ble i tillegg berørt. Jeg er veldig stolt over hvordan fagforeninger, bank og kommune stilte opp. Vi stod sammen i en vanskelig tid, og samtidig klarte vi å få opprettet Sør-Varanger Utvikling på rekordtid. For å få til en omstilling har det vært et nært samarbeid med regjering, fylkeskommune, Innovasjon Norge, næringsliv og kommune.

Nå er vi i en situasjon hvor Sydvaranger har søkt Direktoratet for Mineralforvaltning (DMF) om konsesjon av drift basert på dagbrudd. Dagbrudd er i hovedsak den driftsform som har vært enerådende for uttak av malm i Bjørnevatn.

Flertallet i Sør-Varanger kommunestyre (AP, Høyre, FrP) sluttet seg til konsesjonssøknaden fra Sydvaranger til DMF. Bakgrunnen for flertallet var at vi vurderte de samfunnsmessige positive ringvirkningene som viktigst. Dersom vi skal klare å opprettholde og øke befolkningen i vår kommune, er nye arbeidsplasser nøkkelen til vekst. Muligheten for 400 nye arbeidsplasser er ikke noe man sier nei til i en kommune som har store utfordringer knyttet demografi og økt økonomisk vekst.

Sør-Varanger har gode næringsaktører. Det jobbes aktivt fra Kirkenes Næringshage, Sør-Varanger Utvikling og det lokale næringsliv for å skape nye interessante arbeidsplasser basert på lokale fortrinn. Vi har en svært dyktig reiselivsnæring som er i vekst, og som stadig utvikler nye produkter. Det er tegn som også tyder på at vi kan få et nytt stort hotell i Kirkenes. Vår nærhet til Russland skaper også arbeidsplasser for handelsnæringen. Vi har dyktige maritime aktører og det arbeides godt for et videre næringssamarbeid med Russland. Men ingen enkeltnæring kan alene bære de utfordringer vi står overfor, med å skape nye arbeidsplasser og vekst. Alle våre næringer er også utsatt for konjunkturer og utenrikspolitisk forutsigbarhet i større eller mindre grad. Vi må ha flere bein å stå på!

Industriaktivitet, og gruvedrift i særdeleshet, har negative konsekvenser. Det gjelder å redusere disse til et minimum. De store gråbergstippene i randsonen for dagbruddene representerer for mange en visuell forurensning. I tillegg kan støy og støv bli et problem for de som ligger nær bruddene. Dette må tas på alvor, og finne sine løsninger.

DFM har vektlagt håndteringen av gråberg som avgjørende for å hindre dagbruddsdrift på Bjørnevatnbruddet. Denne tilnærmingen er en tilsidesettelse av de samfunnsmessige argumentene som var avgjørende for kommunestyret.

Alle ønsker selvsagt at gruvedriften skal gi minst mulig visuell forurensning, og at underjordsdrift kunne vært en mulighet. Sydvaranger har vurdert underjordsdrift og ikke funnet det realiserbart. Søknaden er basert på dagbrudd, og det er *det* kommunestyret har sluttet seg til. Jeg vil arbeide for at DFM må endre sitt tilsvar til Sydvaranger, slik at vi kan skape 400 nye arbeidsplasser i Sør-Varanger, som vil gi positive ringvirkninger for hele kommunen. Her må alle gode krefter dra sammen slik at mineralnæringen kan ha en framtid i Norge.

Rune Rafaelsen

Ordfører Sør-Varanger kommune